

Mbilhni qe te Korhni.

BÉGATI ZÈMMRÉT NER SHQYPTART.

THON, sé ne koh kur Mustaf Pasha sunnoté ne Shkoder si *véziri*, ñi malcúr, ul nga mali mé ñi grué t' fisit vét, vrau ne *Pazar* te Shkoders, ñi Shkodran, psé i-foli ksaj grués ñi fjal te lig. Mas-qi é-kapné, é-lidhné édhé é-derguné ghaksorin perpara *Vézirit*, ky, si-kur é-népté ghygha n' at koh, urdhenoj mé j'a prè qafén. Né-nésré, pra, kur é-qitné ghaksorin mé é-çué n' *Fush t' Buns* mé é-pré, Mustaf Pasha ishtë tui mnéj, é-pá édhé urdhenoj mé j' a prú per s' rij perpara. Mas sá te bvétunash qi i-bani, t' cilavét ghaksori i-perghéghi pá i-rá mohit fajit vét, *véziri* i-tha :

— A kê pá né-ñi dit ma t' vishtír sé ditén é-sotshmé, qi po shkón mé ddék?...
 Mé ñe hér malcori i-perghéghi :

— Po, per t' yn-Zon, Zotoo ! (*) kam pá sá hér dit ma t' liga sé két dit.,.

— Kur ? — i-tha *véziri*, tui bá çud.

— Eh !... kur m' ká ardh miku n' shtepij, é... s' kam pas buk mé i-dhan mé ngran !... Asht shum pun é-lig. Zotoo, kur t'a syn miku dérén é nuk kê mé ç' ka mé é-gostit.... per t'yn Zon, má é-ammel asht ddéka, Zotoo !...—

Mustaf Pasha, si Shqyptar qi ishtë, i-dinté zakonét é-malcorvét t'on, é i-zuni bés fialvét tija, édhé si-kur ai vét ishtë shum zèmmé-bardh é dor-dhan, u-gdzué tui pá m' ñi ñéri aq te vorfen ñi zèmmé aq te bégat, é é-fali édhé urdhenoj me i-dhan disá kokra délé, é mas-nnéj i-tha :

— Ksaj héré po t' fali,.... mèrh-i ata délé qi kan mé t' dhan, é nis-u n' shtepij tanné, é.... kur t' vin miku té ti, gostit-é !...—

G. POSTRIPPA.

KOHETORÉ É SHKENCES.

MBLÉTAT.

TÉ kaptina X é librit « Mizat, mblétat é grérat », Sir John Lubbocku shkruan :

« Siç é thashe édhé tjater hére, dësheroja me shume te ve ré mblétat. Po shpéjt shpéjt kuptova sé me ç' do menyre mizat ishin me te mira per mendimin t' im. Pik se pari, mizat nuke zemerohén aqe sa mblétat, pastaj nuke semurén as pesojue aqe ; é, mé mos pasur krahe qe te fluturojne, eshte me udob t' i kéte ghithéhe nene sy ñériu. Mé ghith kete, vura ca ré édhé te berat é mblétavé, édhé me dukét sé keto te veréjtura vléjne t' i thom ketu.»

Do te shkurtrojme pra ne pake fjale ghithe te thenat é sir John Lubbockut permi mblétat.

I. A MÉRÉN VÈSH MBLÉTAT ?

Kur dél ñe mize édhé ghen mb' udhë te sai ñe

(*) Po, per Pérennin, o Zoteni !

ghe per te ngrene, kthënë atë hop ne folë ëdhë thërët mizat é tjëra më te cilat vjën ëdhë é ngrë ghithe ghene. Aty eshte deftim qe mizat kane ñe menyre per te u-mare vësh. Po mblëtat dukët sé s' mërën vësh ñëra më tjtëren. « Qe t' a çkoqit mire kete çështië, mora ñe dite ñe mblëte ëdhë é shpura 200 mëtra lark, ne kamarë t' imë ku i dhashe ca mjalte : é thethijti më dëshire ; pastaj fluturoj é iku, é me s' u-kthyë, as ajo véte as ndoñe tjtë mblëte. Te nësërmën, é solha prape ate mblëte, thethijti, iku, é as u-duk me. Shume hëre é perserita kete shprovim. Me tutjë, zura ñe mblëte ëdhë é shpura vétëm 20 mëtrash lark ; ahërë zuri é po kthëhëj vétë, po nuke silhtë shoqë. »

II. MBLËTAT DUAN GHITHE PER VÉTËN É TYRË, RHALHE SJËLHIN SHOQË QE T'A NDAJNE PLAÇKEN.

« Shprovim i pare : Vura ñe mblëte thethijte mjalte ëdhë é shenova, pastaj prita qe me 6 ore, 55 te mënghezit é ghër me 7.15 te pas drëkes : ajo mblëte ërdhi, nga mblëtëtaria ghër té vendi ku kish lene mjalten, 59 hëre ; vétëm ñe tjtë mblëte ërdhi më te.

« Shprovim i dyte : Ñe tjtë mblëte, é shenova é é vura ré qe me 7 te mënghezit é ghër me 3 pas drëké ; vaté é ërdhi 40 hëre, é solhi vétëm dy te tjëra mblëta te hane ëdhë ato mjalte.

« Shprovim i trëte : Ñe tjtë mënghés, i deftova vendin é mjaltes ñe tjtëres mblëté, ëdhë é ghuajta qe me me 9. 19 ghër me 2 pas drëké : vaté é ërdhi 27 hëre é s' pruri as ñe tjtë mblëte. » Shume shprovimé te tjëra dhane ate funt.

III. MENDIA É MBLËTAVË.

« U-çudita shume se pari sa veshtir é ghëjne rhugen é tyrë mblëtat. Kio veshtiresi defton nakesin' é mendiës tyrë. »

« Dite, Lubbocku mori ñe karafé te qëlqte,

te holhe é te ghatë shume, é cila kish ñe vrime te vogel ne mëjdis, po qé é mbylhur nga te dy anet ; té ajo karafé, vuri ñe mblëte ; mblëta u-tunt, vaté é ërdhi. fluturoj é fluturoj, s' dolhi dot. Dy miza te ëres, te cilat i kish vene bashke, fluturuan ate hop. Mblëta s' dolhi pervëç kur i a hapne faré qëlqin.

« Mé ghith keto, kam pare ëdhë disa mblëta qi m' u-dukne me te mentshma sé te tjtërat. Ñe mblëte, se ciles i kisha dhene shume hëre te haje dhë é cila kish fluturuar té kamararia imë, ghëti vrimen é asaj karafës pas 15 minuta, ëdhë kur é mbylha ñe te dyte hëre é ghëti vrimen ate hop ëdhë dolhi. Ñe tjtë hëre, mbylha dritorën nga é cila ajo mblëte vinté ne kamarë per te ngene ; ahërë, mblëta kuptoj ëdhë hyri nga tjtëra dritoré. »

IV. LIGESIA É MBLËTAVË.

Nga sa shprovimé beri, Sir John Lubbocku thote sé mblëtat s' kane dashuri ñëra per tjtëren, po per kundre jane te liga. Shume hëre, vrau mblëta qe te shohe a do te zemerohëshin te tjtërat, po nuk. « Ne 11 te tëtorit, vrava ñe mblëte afer ñe tjtëres é cila po hanté: ishin aqe afer ñëra tjtëres sa pendet é tyrë po thua ngithëshin ; mé ghith kete. ajo qi mbëti é ghalhe nuk u-tunt faré per vdëkjën é motres saj, po vaté duké ngrene më aqe qëtesi é mé aqe gas sa me pare. Si é shtypa mire shoqën é saj, u-hoqa, ëdhë ajo ndëni afer se ngordhures pa vene ré é pa u-dukur as é trembur as é hëlmuar. É perserita shume hëre kete shprovim. »

V. É MARA ÈRE.

Dukët pa ndyshim sé mblëtat marin shume mire ère. Kur hëth ñëriu ca pika uje trendafi lié ca çapë lark mblëtëtarés, mblëtat marin ate hop ère ëdhë dalin jashte ëdhë i nqasin.

